

Dodatek do „Gazety Narodowej”

z dnia 25. Września 1898.

Sprawa Dreyfusa

1 kwestya żydowska we Francyi.

Z Paryża pisać do wiedeńskiego *Vaterlandu*:

W kwestyi, czy Dreyfus zostanie uwolniony, jeżeli najwyższy trybunał kasacyjny postanowi rewizję jego procesu, można się jeszcze sprzeczać, pomimo że taki a nie inny wynik rewizji procesu Dreyfusa zdaje się być prawdopodobnym. Istnieją jeszcze przeróżne kwestye prawnicze, dzięki którym nie pewnego o tej sprawie powiedzieć się nie da, aczkolwiek jest całkiem jasną. Jedno zaś można z całą stanowczością twierdzić, mianowicie, że Dreyfus, jeżeli zostanie uwolniony, o pobycie we Francyi nie będzie mógł ani marzyć. Znadto wiele osób wparło w siebie, że Dreyfus jest winny, ażeby zdolał przeboleć fakt ewentualnego jego uwolnienia. Nie tak rychło zakończą się obustronne przebiegi sobie wyieckie przeciwników, które doprowadzą jeszcze zapewne do niejednego intermeasu w tej całej aferze. Antysemici i narodowcy zamyślają urządzić po powrocie Dreyfusa do Francyi demonstracye, które niewątpliwie znajdą oddźwięk u ludu, zwłaszcza prowincjonalnego.

Zważywszy usposobienie tłumów ze względu na sprawę Dreyfusa, nie można nie dostrzec związku między nią a sprawą panamską. Przez krach panamski 800.000 Francuzów poniosło ogromne straty majątkowe, a po ucieczce i uwolnieniu winnych oburzyło się poczucie prawa u wszystkich. Znaczną liczbą żydów zaangażowaną była w ten piramidalny skandal i ta okoliczność posłużyła Drumontowi, Moresowi itp. za podstawę do zainaugurowania z powodzeniem ruchu antysemickiego.

Ogólne oburzenie na żydów z powodu skandalu panamskiego potęgowały jeszcze względy narodowe. Nie mogąc prowadzić żadnej zewnętrznej wojny, rwali się Francuzi do wojny wewnętrznej przeciw cudzoziemcom we Francyi zamieszkałym, których liczba od r. 1873 wzrosła z 375.000 na milion sto tysięcy, a z tych około 100.000 się znaturalizowało, chociaż różne w ostatnich latach pozostawiono im w tym celu ułatwienia. Żydzi są więc z dwójki względów cudzoziemcami: raz z powodu pochodzenia i religii, powtóre że są przybyszami. Z 71.000 żydów mieszkających we Francyi ani połowa tam nie urodziła.

Do rozstrzygnięcia myślowego przeciw żydom przyczynił się także fakt, że wielu z nich piastowało wysokie urzędy ministrów, prefektów, sędziów. Upadek „Union Générale”, który spowodował ruinę majątkową wielu rodzin francuskich przypisywano również samowolnemu wmięszaniu się prokuratora państwa, żyda Löwy'ego, co było świeżym materiałem palnym do podsycania żaru złości przeciw żydom.

W rzędzie czynników antysemityzmu należy się także miejsce datującej się od r. 1871 manii Francuzów, jakoby byli prześladowani przez szpiegów. Lecz ile razy ujęto kogoś pod zarzutem tej zbrodni okazywało się, że jest to tylko sporadyczny i drobny wypadek szpiegowstwa, który wcale nie usprawiedliwiał urojenia Francuzów pod tym względem. Tem większą była radość i zacieklność ich, gdy wreszcie wytopiono prawdziwego szpiega i to szpiega na wielką skalę, tem niebezpieczniejszego, że należał do sztabu generalnego. W tej chwili rozpoczęto kampanię przeciw temu szpiegowi, tem strasząc, że był on żydem i tak nieubłaganą, że gdyby sędziowie sądu wojennego byli Dreyfusa uwolnili, byłoby się naraziło na niebezpieczeństwo utraty życia. Wszystkie pisma zagrzębiały w swoje fanfary w ogólnym wrzasku na nikczemnika, którego Francya żywiła ku własnej zgubie. Przyczynił zaś, które skłoniły pisma do wzięcia udziału w tej kampanii przeciw Dreyfusowi, były różnorakiej natury. Szczególnie starały się te z nich o rozwinięcie najżywiejszej ożyźności na tem polu, które zniesławiały się w pamiętnej historii panamskiej. Kampania przeciw Dreyfusowi miała zatrząść, piętno którym się poprzednio nacechowały. Do tych dzienników należy przede wszystkim *Petit Journal*.

Obie więc sprawy, panamska i Dreyfusowa, stoją ze sobą w ścisłym związku przyczynowym.

nowym, tak, że druga z pierwszej wypływa. Od roku znowu niespełna starają się inni, jak Clemenceau, Yves Guyot i t. d. pamiętać, którą grali w sprawie panamskiej, pograżdż w zapomnieniu, walcząc w obronie Dreyfusa, „prawda, prawdy i sprawiedliwości”.

Równouprawnienie żydów we Francyi istnieje od stu lat. Z wyjątkiem tych kilku lat ostatnich, w których opinia jest bardzo przeciw nim wzbudzona, nie było tam nigdy przeciw nim ani cienia uprzedzenia lub niechęci; sama mała ich liczba we Francyi musiała wpływać łagodząco na antagonizmy wyznaniowe i narodowe między nimi i innymi mieszkańcami Francyi. Są miliony Francuzów, którzy nigdy żyda nie widzieli. Między wszystkimi wadami, które im zarzucają Francuzi, jest i to, że są Niemcami, którzy przywędrowali z Frankfurtu i innych miast niemieckich. W powszednim życiu nie zwraca się we Francyi wiele uwagi na to, czy kto jest żydem, czy nie. W stosunkach atoli towarzyskich ma się rzecz inaczej. Pomimo znacznej stosunkowo liczby urzędników-żydów — w wielu miastach Francyi unikają wszelkich stosunków z rodzinami żydowskimi. Oficerom i dzisiaj wzbronione przyjmować zaproszenia do domów żydowskich. Z wyjątkiem Rothszylda i kilku innych bardzo bogatych żydów, inni nie mogą się poszczycić, że ich gościem był oficer francuski.

Jedną z przyczyn tego zjawiska jest obawa, aby oficerowie ośmieni przepychem, który żydzi przy takich sposobnościach zwykłe roztaczają, nie dali się unieść przykładowi, nie zapragnęli podobnego życia i w następstwie nie popadli w dług. Mimo to mówią o niektórych oficerach, a nawet o jednym ministrze wojny, że jest on żydem zaśluzony na grubą sumę.

A jaki jest stosunek oficerów żydowskich do ich kolegów-chrześcijan? Tu nie znać tego rozstrzygnięcia, żydowscy i chrześcijańscy oficerowie francuscy żyją z sobą po przyjacielsku i koleżeńsku. Od czasu zaś awantury Dreyfusa rzecz ta nieco się zmieniła i od tego stosunku żydów w armii francuskiej stały się poniekąd nieprzyjemne. Największą część z pomiędzy nich służy w artylerji i w pułku inżynierskim, a tylko mała część jest w stanie prezenyjnym. Są to oficerowie zajęci w warsztatach wojskowych, którzy załatwiają sprawy zakupu koni dla armji, paszy dla nich i którym oddane są sprawy dostaw różnych potrzeb dla armji. Wielu z nich znajduje się w kancelaryach administracyjnych wojskowych. W ministerstwie wojny było przed kilku laty pięciu czy sześciu pułkowników i większa liczba niższych oficerów żydowskich. Dzisiaj jest ich może mniej. Nie mogą tu nazwiska zaś być wskazówką, bo są oficerowie, którzy noszą nazwiska Le vy, Barnhe (Barucha), Fould, Dawid, Moyse, Salomon, a są rodzonymi chrześcijanami. Są nawet i dzisiaj jeszcze żydowskie generały. W służbie artylerji i inżynierji żydzi niejednokrotnie odznaczali się. Podobno Lebel, wynalazca najlepszego systemu broni palnej był żydem. W Niemczech przypominają sobie jeszcze pułkownika Samuela, który za cesarstwa francuskiego był szefem biura informacyjnego. W Paryżu obcował najwięcej z Niemcami, między innymi z Beckem-nnem, który był wówczas współpracownikiem *Temps* a po wojnie z Niemcami korespondentem *National-Zeitung*. Samuel uchodził za bardzo zdolnego naczelnika szefa biura informacyjnego i na tem stanowisku położył nawet wielkie zasługi.

Ile chleba?

II.

W artykule p. Ignacego Grabowskiego, przed kilku dniami w *Gazecie Narodowej* zamieszczonym, zestawione były cyfry, ile świat potrzebuje rocznie chleba, dzisiaj ten sam autor oblicza, ile go ma obecnie.

W pierwszych dniach sierpnia na targach zjawia się nowe zboże, rozpoczyna się nowa kampania, a żywno zebrane musi ludzkości na rok okrągły wystarczyć.

Nie jest to jednakże śnieg, gdyż sprzęt w krajach, na południowej półkuli leżących (krajami wybitnie rolniczymi są tam cała Australia, oraz Argentyna i Chili) odbywa się w styczniu i lutym, a w krajach podzwrotni-

kowych, jak Indye Wschodnie, tudzież Egipt, Algier, Tunis i Tripolis — w marcu. Pierwszą część zboża pojawia się zatem na rynkach na wiosnę, tj. wtedy, kiedy u nas, na północy, do żniw jeszcze daleko.

Kraje przemysłowe, górzyste i mało zaludnione, niezbędnej ilości chleba wytworzyć o siebie nie mogą, potrzebują przywozu z krajów rolniczych, posiadających nadmiar zboża.

Do rzędu tych ostatnich należą: Stany Zjednoczone, Rosya, Węgry, Indye Wschodnie, Rumunia, Bułgarya, Turcja, Serbia, Kanada, Australia, Argentyna, Chili, Algier, Tunis i Tripolis. Inne kraje tylko w latach wyjątkowo urodzajnych obydwoją się mogą własną produkcją, inne wreszcie zawsze muszą zboża dokupić.

Jakiż jest tegoroczny plon pszenicy? Cyfry, podobnie jak poprzednio, podajemy w milionach setnarów metrycznych. Zebrali w roku bieżącym

	mil. otm.
Stany Zjednoczone	160
Rosya	99
Francya	94
Indye Wschodnie	65
Węgry	36
Hiszpania	31
Niemcy	30
Turcja	27
Włochy	26 1/2
Rumunia	18 1/2
Argentyna	16 1/2
Anglia	16
Kanada	14 1/2
Bułgarya	12 1/2
Austria	11 1/2
Australia	9 1/2
Algier	6 1/2
Belgia	5 1/2
Chili	5
Egipt	4 1/2
Serbia	3
Tunis	2 1/2
Portugalia	2
Holandya	około 2
Szwecya i Norwegia	1 1/2
Szwajcarya	1 1/2
Dania	1
Tripolis	1
Greya	1

Ogółem tedy wyprodukowano w roku bieżącym pszenicy 704 1/2 mil. setnarów metr. ponieważ zaś zapotrzebowanie roczne pszenicy wynosi średnio — jak podaliśmy w artykule poprzednim — 711 mil. otm., przeto w roku bieżącym zabraknie około 6 mil. otm. czyli prawie tylek pszenicy.

Olbrzymi niedobór Anglii do 52 mil. otm. niedobór Niemiec i Austrii po 14 milionów, Belgii 12, Włoch 8 1/2, Szwajcarii 6. Holandyi i Francji po 5 pokryją Stany Zjednoczone, które mają do zbycia 50 mil. otm., a dalej Rosya mająca na wywóz 28 mil. otm., Argentyna — 10. Węgry i Rumunia po 8, Indye Wschodnie 6 1/2, Kanada 6, Bułgarya 4 1/2.

W roku tedy bieżącym nie tylko że nie ma nadprodukcji pszenicy, lecz przeciwnie zebrano jej o 6 mil. korcy za mało względnie do potrzeb całego świata.

A żyto? Sprzęt żyta tegoroczny przedstawia się jak następuje:

	mil. otm.
Rosya	181
Niemcy	70
Austria	18
Francya	13
Węgry	11
Szwecya i Norwegia	6 1/2
Stany Zjedn.	6
Hiszpania	6
Belgia	5
Dania	5
Turcja	4 1/2
Bułgarya	4
Holandya	3
Rumunia	2
Włochy	1 1/2

Wraz z państwami mniejszemi wypadnie w ogólnym rachunku około 338 mil. otm. żyta. Przyjmując w myśl obliczeń w artykule poprzednim, jako roczne wszechświatowe zapotrzebowanie, cyfrę od 350 do 357 mil. otm. otrzymamy z rachunku, iż niedobór żyta w roku bieżącym wyniesie od 12 do 19 mil. otm., czyli biorąc średnio, około 16 milionów korcy.

A więc żyta brakuje daleko więcej, aniżeli pszenicy. Potrzebują go dokupić największej Niemcy do 10 mil. otm., Belgia 8, Holandya 4, Austria 3 1/2, Szwecya i Norwegia 3, Dania 2, ma zaś je na wywóz Rosya 9 mil. otm., Stany Zjednoczone 2 1/2, Węgry i Rumunia po 2.

Czytelnikowi zestawiającemu te dane wszechświatowego handlu o pszenicy i żyta, nastrożąc się tutaj uwagi następujące:

Kiedy co najwyżej 1/12 produkowanego żyta bierze udział w handlu zewnętrznym, każdy szósty korzec pszenicy wywołony jest po za obszar rodzinnego kraju. Pszenica jest towarem wszechświatowym, na który oznaczają ceny wielkie porty amerykańskie, jako ogniska największego wywozu, i Londyn, jako serce państwa największej pszenicy dokupić potrzebującego. Żyto jest tylko towarem europejskim, którego odbiorcą głównym są Niemcy, a ceny regulują Berlin i porty bałtyckie.

Przechodzimy do kukurydzy, której nadmiar, gdyby istniał, mógłby zastąpić niedobór pszenicy.

Gdyby istniał, ale nie istnieje. Oto tegoroczna produkcja kukurydzy:

	mil. otm.
Stany Zjednoczone	488 1/2
Węgry	26 1/2
Rumunia	25
Turcja	21
Włochy	20 1/2
Argentyna	18 1/2
Rosya	14
Bułgarya	11 1/2
Kanada	10 1/2
Serbia	7
Francya	5 1/2
Egipt	5 1/2
Austria	5
Hiszpania	5
Chili	2 1/2
Portugalia	1

Razem sprzątnięto kukurydzy 666 mil. otm., co wobec normalnego zapotrzebowania rocznego w ilości 672 mil. otm. przedstawia znowu niedobór 6 mil. otm.

Wielkim dostawcą kukurydzy dla Europy są Stany Zjednoczone, mające w r. b. na zbycie 46 mil. otm. Z innych państw Argentyna może sprzedawać około 9 mil. otm., Rumunia około 5 mil. a Rosya około 3 i pół mil. otm.

Produkcja tegoroczna jęczmienia przedstawia się jak następuje:

	mil. otm.
Rosya	59
Niemcy	23 1/2
Anglia	16
Węgry	15
Hiszpania	13 1/2
Stany Zjednoczone	13
Austria	12
Rumunia	8 1/2
Algier	8 1/2
Turcja	7 1/2
Francya	6 1/2
Kanada	5
Dania	5
Egipt	4
Szwecya i Norwegia	3 1/2
Portugalia	3 1/2
Bułgarya	3
Tunis	2 1/2
Włochy	2
Holandya	1
Szwajcarya	1
Belgia	1
Serbia	1

Ogółem zebrano jęczmienia 215 mil. otm., że zaś jego zapotrzebowanie wszechświatowe oceniamy od 215 do 222 milionów, licząc zatem cyfrę średnią, otrzymamy niedobór w ilości 3 milionów otm. czyli około 4 milionów korcy.

Wywieźć jęczmień mogą; Rosya 14 mil. otm. — Węgry 6 — Rumunia 4 1/2 — Stany Zjednoczone 3 — Kanada 1. Odbiorcami będą: Anglia 10 mil. otm. — Niemcy 10 — Belgia 3 — Holandya 2 — Francya 1 1/2 — Szwajcarya 1.

Plon owsa w r. b. przedstawia tablica poniższa:

	milj. otm.
Rosya	110 1/2
Stany Zjednoczone	103 1/2
Niemcy	51

Kanada	26
Anglia	26
Francya	19
Austria	13
Węgry	13
Szwecya i Norwegia	8 1/2
Turcja	5 1/2
Dania	5
Belgia	3 1/2
Rumunia	3 1/2
Włochy	3
Holandya	2 1/2
Szwajcarya	1 1/2
Hiszpania	1
Bułgarya	1
Serbia	1

Zebrano zatem owsa ogółem 403 1/2 milj. otm. a że potrzeba go na spożycie 408 milj. otm. przeto brakuje 4 1/2 milj. otm. czyli około 8 milj. korcy.

Zabraknie go: Anglii 10 milj. otm. — Niemcom 5 — Francji 3 — Belgii 3 — Austrii 2 1/2 — Holandyi 1 1/2 — będą zaś miały go do sprzedania: Stany Zjednoczone 11 milj. otm. — Rosya 7 — Kanada i Węgry po 2.

Jesteśmy u kresu obliczeń. Dowiedzieliśmy się, że zboże w r. b. przelewało się, jak to mówią, nie będzie, że jest go za mało:

	milj. korcy
Pszenicy brak	6
żyta	16
kukurydzy	6
jęczmienia	4
owsa	8

Wyżej wymienioną ilość ziarna ludzkość do sierpnia roku przyszłego wyżywić się musi. Wprawdzie już w końcu lutego kraje południowej półkuli, jak: Argentyna, Chili i Austria, rzuciły na rynki wszechświatowe nadmiar nowego ziarna, które w razie wybornego urodzaju, dojść może do 15 milj. korcy; wprawdzie w kwietniu przybędzie zboże z Indji Wschodniej, Egiptu, Algieru, Tunisu i Trypolisu, w ilości 10 milj. korcy (przy doskonałym urodzaju); lecz do naszego rachunku tegorocznego żywno wszystkich tych krajów już wliczyliśmy, a przecież zostało ono do 1 sierpnia prawie w zupełności zjedzone.

Rachunek nasz więc jest prawidłowy. Czy wobec tego niewielkiego zresztą niedoboru ziarna grozi ludzkości głód?

Bynajmniej. Mieszkańcy krajów rolniczych, mniej ucywilizowanych, posiadają zdolność zmniejszania potrzeb swojego żołądka, ma się rozumieć, do pewnego, niekiedy nawet poważnego minimum. Przy wysokich cenach zboża jedzą źle i jedzą mało. Pszenię lub żyto zastąpi im lebiada lub inne jadalne zielsko. Spożycie się zmniejsza i bilans zbożowy się wyrówna.

Urodzaj roku bieżącego we wszystkich biurach statystycznych europejskich zanotowano jako dobry i głodu nie przyniesie.

Lecz za to ubiegła i bieżąca kampania zbożowa przyniosła ludzkości poważne ostrzeżenie. Historia handlu zbożowego w r. 1897 i 1898 zadała kłam jednemu z największych błędów ekonomicznych, na jakie kiedykolwiek umysł ludzki się wysilił. Za kulisami wielkich giełd pożąto ową sławną, ale wygodną dla spekulatorów teorię nadprodukcji, zasypano ludziami oczyma piaskiem i jeżeli nie narażono już teraz ludzkości na głód, to stało się to jedynie dzięki szczerliwemu zbiegowi okoliczności.

Dlaczego? Odpowiemy na to w ostatnim artykule.

Ordery dla kobiet.

Ustanowienie przez cesarza austriackiego orderu Elżbiety, przeznaczonych dla kobiet, przywodzi na pamięć fakt historyczny, że większa część ustanawianych dotąd orderów dla kobiet, w początkach swoich była właściwie żeńskimi zakonami rycerskimi.

Najstarszy z nich ma wprawdzie urzędowanie potwierdzoną metryką powstania, ale też zarazem kolebkę jego otoczył obłok nazbyt romantycznego opowiadania. Było to mianowicie w r. 1149. Maurowie oblegli hiszpańską twierdzę Tortosę, której bronił ostatni hrabia barceloński Rajmund Berengar. Podczas ostatniego szturm na miasto, gdy już większa część rycerzy, wojowników i mie-

Bieliznę gotową damską, męską i dziecienną MIKOŁAJ LUDWIG
oraz Płótna czysto lniane, Szyfony i Szyrtingi, Bieliznę stołową do wypraw, poleca najtaniej

Lwów plac Maryacki l. 8.

Значит, для $\alpha \in \mathbb{R}$ и $\beta \in \mathbb{R}$ справедливы следующие утверждения: